

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

У статті висвітлюється проблема організації національно-патріотичного виховання у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної школи.

Ключові слова: діти інтелектуальними порушеннями, патріотичні відчуття, виховання, спеціальна школа.

The article highlights the problem of organizing national-patriotic education in junior high school students with intellectual disabilities in a special school.

Key words: children with intellectual disabilities, patriotic feelings, upbringing, special school.

Безумовно, події розвитку сучасного українського суспільства піднесли патріотизм на надзвичайно високий рівень. Крім того, буде складно знайти таку людину, у якої виникнуть якісь сумніви з приводу актуальності даної теми в сучасному світі. Однак, кожен з нас інтерпретує і сприймає патріотизм по-своєму [1].

Варто відзначити, що дане поняття є не тільки простим формулюванням слів, але і постійним процесом формування сильних почуттів у людей, і полягає в любові до своєї Батьківщини. Іншими словами, патріотизм - це духовно-моральне виховання в особистості тих цінностей, які формують чітке уявлення про любов до свого рідного краю, Батьківщини, а також готовність захистити її [1].

Національно-патріотичне виховання є однією з важливих складових проблеми виховання дитини з порушеннями інтелекту. Ця проблема дуже багатогранна. В її рішення внесли вклад представники різних наук. Так, багато питань теорії та практики гуманітарного і національного виховання підростаючого покоління знайшли розгляд в працях Я. Гогебашвілі, М.Є. Евсевьева, Я.А. Каменського, К. Насиров, К.Д. Ушинського [3].

Важливість теми можна обґрунтувати соціальними і власне педагогічними факторами. До числа перших можна віднести зростання національної самосвідомості, посилення увага до збереження і розвитку національних культур і мов, до відродження народних традицій, релігійних вірувань, що в свою чергу часто призводить до міжетнічних і міжнаціональних конфліктів.

У психолого-педагогічному плані проблема патріотичного та національного виховання, її місце і роль в теорії та педагогічній практиці, отримала у колективних працях, дослідженнях і монографіях Бабейко Ф.С., Беха І.Д., Бондаренка Ю.О., Грдзелідзе Р.К., Дашдамірова А.Ф., Дробижева Л.М., Каюкова В.О., Русової С.П., Серовой І.І., Шахненко В.К., які висвітлюють різні теоретичні і практичні аспекти цієї проблеми, розглядають спектр заходів по формуванню національної і патріотичної свідомості, переконання і поведінки, щодо вдосконалення методів і форм виховного впливу.

Формування патріотизму відбувається під час навчання, соціалізації і виховання учнів спеціальної школи. Але формування і становлення патріотизму в учнів спеціальної школи не обмежується стінами школи. Первинний вплив на розвиток національно-патріотичних засад дитини мають родина, однолітки та друзі, засоби масової інформації, релігійні організації, установи культури і спорту, правоохоронні органи, громадські організації тощо. І саме тому, вчителів спеціальної школи, що організовує патріотичне і національне виховання слід враховувати позитивні і негативні наслідки цих впливів [4].

Патріотизм складається з таких компонентів, як [5]:

- почуття прихильності до малої батьківщини;
- розуміння обов'язку перед Вітчизною, захист її свободи і незалежності;
- поважне ставлення до свого народу, рідної мови, звичаїв і традицій, релігійних і громадських свят;
- шанування історичного минулого своєї країни, її символів і традицій;
- збереження відданості Батьківщині
- дотримання принципів гуманізму, загальнолюдських цінностей.

Дослідження у галузі педагогіки і психології підтвердили, що молодшим школярам з порушеннями інтелекту притаманне почуття любові до рідного міста, краю. Однак, в даному віці у зазначеній категорії дітей неможливо сформулювати переконання, але можна закласти глибокі емоційні основи патріотичних почуттів. Дитина цього віку мислить конкретно і виконує конкретні справи, а не оперує абстрактними поняттями [4].

В результаті проведеного експериментального дослідження рівня національно-патріотичної вихованості в учнів молодших класів з інтелектуальними порушеннями з'ясовано, що переважна кількість школярів має низький рівень сформованості, а саме 62,5% досліджуваних учнів, 37,5% учнів показали середній рівень національно-патріотичної вихованості.

На основі отриманих даних зазначимо, що школярі з інтелектуальними порушеннями мають переважно низький рівень патріотичних переконань, поверхневі знання про сім'ю, рід і народ як основу для формування своїх особистих ціннісних орієнтацій, мотив. Не відстоюють свої позиції і переконання, що стосуються патріотичних почуттів і уявлень. Також спостерігається низький рівень знань і уявлень про рідну землю і природу, історію Батьківщини, слабо розуміють зміст, не вміють міркувати [2].

Система роботи з національно-патріотичного виховання молодших школярів у спеціальній школі заснована на інтеграції різних видів дитячої діяльності: навчальної, мовної, образотворчої, пізнавальної, конструктивної, ігрової. Формування національно-патріотичних почуттів повинна бути систематичною і включати в себе активну діяльність самих молодших школярів, педагогів, а також батьків [5].

Методичні засади організації роботи з формування національно-патріотичних відчуттів у школярів з інтелектуальними порушеннями у спеціальній школі що ґрунтується на краєзнавчій основі передбачають [2]:

- Напрями роботи: робота з учнями, робота з вчителями, робота з батьками.
- Форми роботи: шкільні заняття, позакласні заняття, сімейне виховання.
- Позаурочна діяльність: краєзнавчі гуртки, виставки малюнків, фотографій, макетів, зустрічі з відомими людьми; знайомство з побутом та традиціями, з календарно-обрядовими святами, складання «Генеалогічного дерева своєї родини».
- Умови роботи: безпосередня участь в краєзнавчій діяльності, використання народного досвіду в житті дітей, засвоєння традиційних культурних еталонів, патріотичне виховання в сім'ї.

Отже, духовна самореалізація кожної людини, неважливо молодого чи старого, передбачає встановлення цілого ряду вморально-етичних якостей, які в кінцевому підсумку будуть формувати справжніх і гідних патріотів в нашій державі.

За своєю природою патріотизм багатогранний і дуже складний в засвоєнні і розумінні. Завдання, поставлені перед спеціальною школою по прищепленню дітям почуття патріотизму, любові до малої батьківщини, поваги до своїх рідних і близьким, є одними з важливих в освітній програмі України. Хочеться вірити, що дії батьків, педагогів, вчителів, психологів, представників духовенства, державних чиновників будуть щиро спрямовані на створення міцного і сильного потенціалу України [1].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Боришевський М.В. Духовні цінності як детермінанта громадянського виховання особистості //Освіта і виховання особистості: наук.-метод. збірник. - К., 1997. - С.21-25.
2. Вержиховська О.М, Козак А.В. Спеціальна методика виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку: навч.-метод. пос-к. Кам'янець-Подільський:ТОВ «Друкарня Рута», 2013 - 372 с.
3. Вишневський О.М. Українське виховання: педагогічні нариси //Львівське обласне педагогічне товариство ім. Г.Г.Ващенко. - 1996. - 238с.
4. Виховання громадянина, патріота, гуманіста: Навч.- метод. посібник /під ред. К.І.Чорна – К.: ТОВ «ХІК», 2004.- 96 с.
5. Гонський В. Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави // Рідна школа. – 2001. – № 2. – С. 9–14.

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Ляшко В.В.